

גליון 489
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

**בראשית ברא-בשביל ישראל
שנקראו ראשית (פס"ז ורש"י)**

משעה שאמר הקדוש ברוך הוא לברוא את העולם, עלו ישראל במחשבה תחילה, והתנה תנאים עם כל מעשי בראשית, שכל אימת שישראל צריכים לכך, ישנו מדרכם וטבעם למען צורכיהם של ישראל. כך התנה עם הים שיקרע לפני משה וישראל, צוה לשמים וארץ שישתקו ויהיו מאזינים לדברי משה בדברו, ציוה את השמש והירח שיעמדו דום לפני יהושע בגבעון. ציוה את העורבים שיכלכלו את אליהו בברחו מפני איזבל אשת אחאב. ציוה לאש של כבשן האור שלא תזיק לחנניה מישאל ועזריה. ציוה לאריות שלא יזיקו את דניאל כשיפילוהו לגוב. התנה עם הדג שיקיא את יונה. וציוה את השמים שיפתחו לקולו של הנביא יחזקאל.

(ב"ר ה' ד')

פרשת השבוע

אמר לו הילד, ומה אעשה? והרי יש לי יצר הרע העומד עלי להסיתני והוא פיתני. אמר לו אביו אדרבה, ממנו תראה ותקח מוסר, הוא היצר הרע נאמן בשליחותו לפתות את האדם, ועושה מלאכתו באמונה כאשר נצטווה. השיב הילד, אבל היצר הרע אין לו יצר הרע, להסיתו לבל יעשה תפקידו, ואילו לי יש יצר הרע.

בזעת אפיק תאכל לחם (ג' - י"ט)
מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א (יומא דהילולא כ"ה תשרי) שראה פעם יהודי אחד אשר הלך בשוק במרוצה ובחפזון רב. שאלו הצדיק: לשם מה אתה רץ כל כך מי רודף אחריך? השיבו היהודי: אני רודף אחר מזונותי ופרנסתי. אמר לו רבי לוי יצחק: וכי מנין לך שפרנסתך הולכת לפניך, שאתה רץ אחריה להשיגה? אולי היא נמצאת מאחריך, ונמצא שאתה בורח ממנה.

ויכולו השמים וכל צבאם (ב' - א')
בילדותו היה הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א עושה מעשה דרדקים, אוהב להפליג במשובת משחקים במבואי הבית ובגן הסמוך לו. פעם בערב שבת קרוב לשקיעת החמה, ראהו אחיו הבכור רבי אברהם והוא עודנו שקוע במשחק, אמר לו רבי אברהם: כלום אינך חושש שמה תסיח דעתך ותגיע חס ושלוש לידי חילול שבת? השיב לו רבי ישראל: לא, השבת עדיין רחוקה. וזאת מניין לך? שאל אחיו. השיב לו רבי ישראל: צופה אני בשמים ורואה שהם עוד כמו שהיו, ואילו כשבאה השבת מיד מתחלפים השמים ובאים שמים חדשים.

לפתח חטאת רובץ (ד' - ז')
מסופר על הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זיע"א, שבהיותו ילד עשה איזה מעשה ילדות כמעשה הילדים. גער בו אביו הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זיע"א והוכיחו.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 6:59 ת"א: 7:01 ר"ת: 7:37

פרשת בראשית

זמני כניסת השבת
ירושלים: 5:48 ת"א: 6:03

מהמאפיה, בכדי שתעבוד אצלי כמה חודשים, זה תלוי אם אוכל למצוא מחליף למשך התקופה שאעבוד אצלך, ענה האופה, הציע הזר: בוא ניפגש במקום זה מחר לאחר זריחת החמה ואז תיתן לי תשובה. למחרת כאשר הגיע האופה בזמן הנקוב, המתין לו כבר הזר, והאופה הביע את הסכמתו לקבל את העבודה, הזר הוביל את האופה דרך רחובותיה וסמטאותיה הדרומיים של העיר, עד שהגיעו לסמטה צדדית, כאן פנה אליו הזר ואמר: עכשיו אאלץ לכסות את עיניך מאחר שאנו צריכים לעבור בדרך נסתרת, אז שלף ממחטה מכיסו וקשר אותה לעיניו, וכך הם המשיכו להסתובב במשך זמן מה עד אשר עצרו ליד בית, הם ירדו מספר מדרגות, והזר פתח כמה מנעולים והסיט דלת חלודה בקול חריקה צורמת, הנה הגענו אמר הזר בהסירו את המטפחת מעל עיני האופה.

לעיני האופה נתגלה מרתף מואר, על שולחן ארוך היו פזורות שקיות מלאות מטבעות זהב ויהלומים, אשר דמו לאוצרות מלכים, עבודתך היא לצבור את המטבעות והאבנים הטובות לערמות, למינים לפי גודלם, ואז לספרם ולערוך רישום מדויק ולארוז אותם בשקיות כפי שאראה לך, העבודה מצאה חן בעיני האופה, הזמן עבר מהר, ואז אמר בעל הבית מספיק להיום, הוא שילם לאופה את שכרו כפי שסוכם ביניהם, בנוסף לזה הוא שם בצד מטבע זהב, זו תהיה משכורתך בכל יום עבודה, ובסוף גם תוכל לקחת את מטבעות הזהב שיצטברו בשבילך, אמר לו בעל הבית, לבסוף הוא קשר את עיניו והוליכו החוצה, כאשר באו העירה הוא הוריד את המטפחת, והם נדברו להיפגש למחרת באותו הזמן ובאותו המקום כפי שנפגשו בפעם הראשונה.

כך חלפו ימים ושבוועות, עד שפעם אחת הגיע האופה למקום המפגש, ולא מצא את בעל הבית, הוא המתין זמן מה וכאשר הלה לא הגיע, חזר לביתו, גם למחרת וביום שלאחר מכן לא הגיע בעל הבית למקום המפגש, כנראה קרה לו משהו, חשב האופה, הרי לא סיימנו את העבודה, אך היכן אחפש אותו? הרי איני יודע לא את שמו ולא היכן ביתו, אך זה מקרה אבוד, בלית ברירה שב האופה לביתו וחזר לעבוד במאפיה, אומנם הוא הצליח בזמן קצר לחסוך קצת כסף, ויחד עם מטבעות הזהב המונחים אי שם במרתף לזכותו, היה מצבו טוב למדי, אבל עם כל זה הוא לא הגיע עדיין לבריה של זהב, הוא נזכר בברכת הרב, אך חשב כנראה שזה לא מגיע לי. מספר ימים לאחר מכן כאשר התהלך האופה בשוק, שמע כרוז קורא ומכריז כי בית מסוים בקצה העיר יימכר על פי מכרז, מכיוון שבעליו מתו ללא יורשים או צוואה, כששמע את דברי הכרוז, העלה האופה בדעתו כי יתכן שמדובר בבית בו הוא עבד, הוא החליט לנסות את מזלו לקנות את הבית, ומאחר ולא היו קופצים רבים, הצליח לקנותו ביוול, ושילם דמי קדימה ואילו את השאר כיסה ממכירת המאפיה.

הוא קיבל את המפתחות של הבית על מנת להיכנס ולהתגורר בו, איך שנכנס לבית סגר את הדלת מבפנים, ופנה לעבר המרתף בנשימה עצורה, כשנכנס גילה שכל האוצר היה מונח שם כפי שהניחוהו ביום האחרון של עבודתם, האופה הבין שבעירו לא יוכל להיראות כאדם שהתעשר בן לילה, לכן הפיץ שמועה בין מכריו שיש לו דוד עשיר חשוך בנים באיסטמבול שבטורקיה, אשר ביקשו שיבוא לעזור לו בניהול עסקיו.

היות והקב"ה לא נשאר חייב אז הקב"ה יעזור לך גם להבא

בטוניס חי פעם רב צדיק גדול שזכה להערכה רבה, לא רק מצד היהודים אלא גם אצל הערבים, שמו היה הרב צמח צרפתי זצ"ל, הוא היה נוהג לקום באמצע הלילה לתיקון חצות ולאחר שהיה מבכה את החורבן ואת גלות השכינה, היה נוהג לשבת וללמוד תורה עד עלות השחר בהתמדה ובשמחה גדולה.

פעם אחת כאשר קם באמצע הלילה כמנהגו. לא מצא גפרור כדי להדליק את מנורת הנפט שלו. הוא הצטער על שיאלץ להתבטל מלימוד התורה, אך מיד נזכר כי בשכנותו נמצאת מאפיה ושם יוכל מן הסתם למצוא אש, הרב לא התעצל והלך אל השכן הערבי ודפק על דלתו, האופה ישן באותה שעה שינה עמוקה, הוא התעורר לשמע הדפיקות על הדלת, הוא קם ממיטתו ובחוסר רצון ניגש לדלת ושאל מי הדופק? "השכן הרב צמח", ענה הרב, האופה הסיר את הבריה ופתח את הדלת, סלח לי על הטרחה התנצל לפניו הרב, נשארתי ללא גפרורים ואני זקוק לאש כדי להעלות אור במנורה, הגחלים בתנור עוד רחשו, האופה הדליק אור ונתן לרב שהודה לו, ופנה לשוב לביתו.

אך בדרך כיבתה הרוח את האש, ככל שהיה זה לא נעים לשוב ולהעיר את האופה שנית, החליט הרב שבשביל מצוות תלמוד תורה ראוי להשפיל את כבודו, חזר הרב אל בית האופה ודפק בדלתו שנית, האופה יצא גם הפעם ממיטתו ופתח את הדלת, שוב התנצל הרב על ההפרעה אך האופה ניגש לתנור ללא אומר ודברים, והגיש לרב נר דולק, הרב הודה לו ואיחל לו לילה טוב ושב לביתו, אך בטרם נכנס לביתו, שוב גברה הרוח על האש.

עתה הבין כבר הרב כי יש כאן מעשה שטן הרוצה למונעו ממצות תלמוד תורה, דן הרב קל וחומר בעצמו, אם היצר הרע לא מתעצל מלעשות את תפקידו, אני על אחת כמה וכמה, אלא מאי הגוי יגדף אותי, שומה עלי לקבל זאת באהבה ובלבד שלא לבטל תורה. הפעם איבד האופה את סבלנותו ונתן לרב לדפוק הרבה זמן, לאחר מכן קם ממיטתו זועף ופתח את הדלת, והחל גוער ברב על שזו הפעם השלישית הוא מפריעו משנתו, הוא אף הראה לו את הבריה הכבד אשר צריך להסיר כדי לפתוח לו את הדלת, הרב התנצל על ההטרדה, וברכו שהקב"ה ישלם לו על טרחתו בזהב רב שישקול יותר מהבריה הכבד, ברכתו של הרב הרגיע את האופה שכמו כל הערבים גם הוא העריך את ברכת הרב, ידוע היה לכולם שברכת הצדיק אינה חוזרת ריקם, האופה אמר, אלך בעצמי להדליק את מנורת הרב, לבש האופה את מעילו נטל איתו נר דולק ובסוככו עליו בעזרת מעילו, הצליח להגיע עם האור לבית הרב להדליק את המנורה.

האופה שב לביתו לישון והרב שקע בלימודו, האופה האמין שברכת הרב תתקיים, אך הנה חולף יום ועוד יום ולא קורה מאומה, הוא ממשיך לעבוד קשה ולהזיע על יד התנור, מן הסתם אינני ראוי לברכה אמר לעצמו האופה והסיח דעתו מן הענין. פעם כאשר יצא לשוק להתאוורר ולשאוף אויר צח, נפגש באדם לא מוכר אשר שאלו, אולי אתה מחפש איזו עבודה? השיב לו האופה לא, יש לי מאפיה שמעסיקה אותי, ולמרות שאינני עשיר אני מרוצה. אמר לו הזר: אני רואה שהנך אדם הגון ואני זקוק לאחד כזה לעסק שלי, אני מוכן לתת לך פי כמה שאתה מרוויח

צדדיק ונמשל

צדיק כתמר יפרח

דוד המלך נעים זמירות ישראל מדמה את הצדיק לתמר כנאמר (תהלים צ"ב י"ג) צדיק כתמר יפרח שהוא עץ שורשי גבוה ואילו את הרשע הוא מדמה לעשב שנאמר שם (צ"ב ח') בפרוח רשעים כמו עשב מה ביניהם?

משל לשני אנשים שעמדו למרגלות עץ תמר אמר האחד לחברו לפי השערתי גבוה העץ עשרים אמה, אמר לו השני לא כן גבהו יותר מעשרים וחמש אמות, מיהר הראשון וטיפס על העץ, מדדו בחבל מדה ומצאו עשרים אמות בדיוק. וחבירו עדיין בשלו, טועה אתה ואיתי הצדק, אם תרצה מוכן אני להתערב עמך, הסכים החבר בשמחה הרי זה רווח ודאי, השלישו עשרה דינרים דמי התערבות. ואז נטל השני את כלי החפירה, והעמיק את הקרקע חמש אמות, והאילן עדיין עומד איתן, הוא זכה בהתערבות ונטל את הכסף, למד חברו המפסיד את הלקח, יום אחד יצא לטייל עם חבר אחר בשדה וראו עשבים גבוהים, שאל הראשון את חברו אמור לי: כמה גובהם של העשבים? עונה לו השני להערכתו חמשה טפחים לכל היותר, אמר החבר לא כן ארכן יותר משבעה. נטל חברו סרט מדה וראה שגבהו באמת חמשה טפחים כאשר אמר, החבר בעל הניסיון מתעקש: שבעה יש כאן, ואם תרצה אני מוכן להתערב, ובליבו השב הנה אמלא את חסרוני בתוספת מרובה, ואשלים את הפסדי מהתערבות הקודמת. החליטו השנים להתערב בעשרים דינרים ואז ניגש החבר וחפר סביב העשב כשם שעשה חברו ביחס לעץ, אך להפתעתו הרבה לאחר מספר אצבעות שחפר, כרע העשב ונפל, ושוב נחל הוא אכזבה, והפסיד שנית את ההתערבות והפעם עשרים דינרים.

הרשע נמשל לעשב ואינו אלא מה שנראה כלפי חוץ, על פני השטח אין לו שרשים, אין לו אחיזה בקרקע, כולו חיצוני, הרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו, לעומתו הצדיק נדמה לתמר, מלבד תכונתו הנגלית עוד עמק שורשיו, בנוסף לענפיו המהנים למי שיושב בצילם על ידי מעשיו הטובים המרובים מחכמתו, אפילו כל רוחות שבעולם באות ונושבות אין מזיזין אותו ממקומו.

(עוד יוסף חי פרשת וירא)

אכן הוא עבר לאיסטמבול והעביר לשם גם את רכושו, שם בנה לעצמו ארמון מפואר והחל לשוות לעצמו מראה של אפנדי אמיד טוחר ביהלומים, עם הזמן נהיה קרוב למלכות ואחד מאנשי ההשפעה בחצר המלוכה.

האופה לשעבר לא שכח שכל עושרו בא לו על ידי ברכתו של הרב, הוא קיווה שתהיה לו הזדמנות לגמול לרב כראוי לו, רב צמח צרפתי שאף תמיד להתייחד עם השכינה בכותל המערבי בירושלים עיר הקודש, בערוב ימיו הוא החליט לעלות לארץ ישראל ולחיות את שארית חייו בארץ האבות, כאשר סיפר על תוכניתו לראשי הקהילה דאגו לו להוצאות הדרך ולמלווה אשר ישמש אותו, הם גם שלחו מכתבים לראשי הקהילות אשר רבם האהוב יעבור בהן בדרכו לירושלים, שיקבלו אותו שם בכבוד הראוי לו, וכך הגיע הרב מטוניס לאיסטמבול, שם הוא התקבל בכבוד גדול וראש הקהילה הפציר בו להיות אורחו ככל שירצה, הרב צמח התעניין אצל ראשי הקהל אם יוכל להועיל לקהילה באיזו צורה שהיא? ראש הקהילה נאנח עמוקות וענה: הקהילה נמצאת כרגע במצב קשה בגלל גזירות קשות שגזרה המלכות, האחד והיחיד שיוכל לעזור לנו בנושא זה, הוא אפנדי עשיר שיש לו השפעה גדולה בחצר המלכות, משלחת של ראשי הקהילה צריכה מחר להיפגש איתו כדי לבקשו שישתמש בכוח ההשפעה שלו לצורך הקהילה, אך הם מודאגים כיוון שזו הפגישה הראשונה איתו ואין לדעת אם אפשר לתלות בו תקוות, לכן אם הרב החשוב יצטרף למשלחת, זכותו וודאי תעמוד להם.

הרב צמח הסכים בחפץ לב, כאשר נכנסה המשלחת לבית האפנדי, הוא קם בוזיזות ובא לקראת הרב, נטל את שתי ידיו ונישקם ביראת הכבוד, ניכר היה עליו שהוא נרגש מאד מהפגישה, דבר שעורר פליאה אצל כל חברי המשלחת והרב צמח במיוחד, האפנדי חזר למקומו וביקש את כולם לשבת, ואמר אני מוכן לשמוע את בקשתכם, ראש הקהל תיאר באוזני האפנדי את מצבה הקשה של הקהילה, וביקשו להשתדל אצל המלך להקל על מצבם, אני נותן לך הבטחה שלא אנוח ולא אשקוט עד שאמלא את בקשתכם, ענה להם האפנדי.

עכשיו אבקש מחילה מכבודכם ותנו לי לדבר מספר מילים עם האורח מטוניס, הוא ביקש מהרב להיכנס עימו לחדר, ושם אמר לו בארבע עיניים: הרב מתפלא מדוע אני כל כך נרגש ממפגשינו, הרב זוכר בסיפור שקרה לפני מספר שנים בטוניס, שחי אופה עני מול ביתו של הרב, פעם באמצע הלילה היה הרב זקוק לגפרורים וכו'? ובכן האופה ההוא זה אני. רק עכשיו תפס הרב עם מי הוא מדבר, הם המשיכו לשוחח עוד זמן מה, וכשנפרדו ביקש האפנדי מהרב ברכה שההצלחה תמשיך להאיר לו פנים, ראה נא ידידי ענה לו הרב, היות והקב"ה לא נשאר חייב, הרי שבזכות שהארת בית יהודי כדי שיוכל ללמוד תורה, האיר הקב"ה את מזלך, ואם תמשיך לעזור ליהודים, הקב"ה יעזור לך גם להבא בברכה ובהצלחה. האפנדי נתן לו את הבטחתו מכל הלב.

צ'ין אדם לחברו

למכור את המצוה לנכרי?

כשהיה הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א סמוך על שולחן חותנו, היה דרכו לשמש את כל האורחים הרבים שהיו מתאכסנים בבית חמיו, שהיה איש עשיר ונכבד בעירו. רבי לוי יצחק בעצמו טרח להביא להם אלומות קש לשכיבה והציע להם את המצעים, פעם שאל אותו חותנו: למה לך לטרוח כל כך, וכי לא תוכל לתת לאיזה גוי אגורת כסף שישא את חבילות הקש? השיבו רבי לוי יצחק: כלום נכון לכבד את הגוי ב"מצוה" ועוד לשלם לו שכר בעד זה?

הצדיק ששאב מים

מסופר על הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א שחזר פעם מתפילת שחרית עטור בטלית ותפילין, וראה בדרך שני ילדים בגיל 7 - 6 עמלים לשאוב מים מהבור, ניגש אליהם ושאל: למה שואב המים לא מביא לכם מים הביתה? ענו הקטנים: אין לנו במה לשלם לו, ואיפה אבא ואימא? שאל רבי חיים, האבא חולה וגם אימא חלשה ולא חשה בטוב, מיד חלץ את התפילין ופשט את הטלית, הוציא מידם את החבל עם הדלי ושאב להם מים.

רעבוננו של החזון איש

יפה הגדיר עצמו הרה"ק ה"חזון איש" זיע"א באחת מאיגרותיו שככתב: "הייתי רעב לשמוע משלום בריאותך". ומסופר שפעם בא רופא

לבקר את ה"חזון איש", הרופא היה ממנהלי בית החולים "אסותא" בתל אביב, תוך כדי שיחה סיפר לו הרופא דרך אגב, כי אדם גלמוד שוכב בבית החולים, ובדידותו מחמירה את מצבו. למחרת בבוקר השתומם אותו רופא מנהל לפגוש את החזון איש בכבודו ובעצמו יושב לו בבית החולים ליד מיטת החולה האלמוני שלא הכירו מעודו, ומעודד את רוחו.

להקל יסורים מיהודי

מסופר על הגאון רבי איסר זלמן מלצר זיע"א שמעשה והתיימר אחד הלמדנים להוכיח, על פירוש מסויים של רבי איסר זלמן שאינו נכון. ולא נתקררה דעתו עד שפרסם דבריו בירחון תורני והשתמש בביטוי שפירושו של רבי איסר זלמן משבש את האמת. משראה אחד התלמידים את דברי הלמדן המבקר, נזדרז ובא אצל רבו עם תשובה ניצחת שיוכיח את צדקת דבריו של רבו.

עיינ רבי איסר זלמן בדבריו ואמר: אינני מתיר לך לפרסם דברים אלו, אותו למדן מבקר, הוא יהודי מר נפש ומדוכא ביסורים, ועתה כשיכול להתפאר בכך שנצחני בהלכה - ישמש לו הדבר פורקן ועידוד כל שהוא לצרותיו, ואם יש בי היכולת לעשות לו טוב על לבו השבור ובכל להקל מעט מיסוריו, למה לא אעשה כן?.

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"ו תשרי

הרה"ק רבי אהרן מזיטאמיר ב"ר מרדכי (תקע"ז) הרה"ק רבי אשר פערלוב מסטאלין (הסטאלינאי הזקן) ב"ר אהרן הגדול מקארלין תקפ"ז

יום ראשון כ"ז תשרי

רבינו יצחק הזקן בן רבינו שמואל (ר"י מבעלי התוספות) רבי אלעזר רוקח ב"ר שמואל שמעלקא (מעשה רוקח - תק"ב) רבי אריה לייב הכהן ב"ר יוסף (קצות החושן - תקע"ג)

יום שלישי כ"ט תשרי

שמעון הצדיק בן חוני משיירי כנסת הגדולה הרה"ק רבי אברהם דוד מבוטשאטש ב"ר אשר אנשיל (דעת קדושים-תר"א) הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר חיים האגער (צמח צדיק - תרמ"ה)

יום חמישי א' מרחשוון

רבינו יונה החסיד מגירונדי ב"ר אברהם (שערי תשובה) הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר ברוך אב"ד לאנצוט (תלמיד החוזה - תקפ"ד) הרה"ק רבי ישכר דוב בעריש מוואלברוז

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רביטובין שליט"א
פ"ח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף ה"רס" על המערים.

המפסיק ממשנתו (א')

א) כל הפוסק מדברי תורה, ועוסק בדברי שיחה, מאכילין אותו גחלי רתמים. (חגיגה דף י"ב, ע"ב)

ב) המהלך בדרך ושונה, ומפסיק ממשנתו, ואומר, מה נאה אילן זה, ומה נאה ניר זה, מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו. (אבות פ"ג, מ"ז)

ג) האיסור להפסיק ממשנתו הוא דווקא שפוסק באמצע הענין. (שער הציון סימן רפ"ה, ס"ק י"א, ובהגהות היעב"ץ על מס' מועד קטן, דף ט' ע"א)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

מברכים חודש מרחשוון
המולד ביום רביעי
בשעה 12:11 דקות 12 חלקים
ר"ח ביום רביעי וחמישי

לע"ג
הרה"צ ר' יצחק ראזענבוים זצ"ל
בן הרה"ק רבי דוד משה
מקרעטשניף זיע"א
נלב"ע א' מרחשוון תנצב"ה